

MEDEDELINGENBLAD VAN DE OUDHEIDKUNDIGE VERENIGING "DE MARKE".

Werkgebied: Beekbergen, Brummen, Eerbeek, Hall, Klarenbeek, Loenen.

1e jaargang, nr. 2

September 1977

Redactiesecretariaat: Dorpsstraat 64, Beekbergen, tel. 05766-2599

Bij het tweede nummer van het MEDEDELINGENBLAD van onze vereniging DE MARKE.

Nu deze met succes van start is gegaan, past het ons even stil te staan om te bedenken hoe wij verder zullen werken.

Het bestuur stelt zich voor hiertoe eerst een aantal werkgroepen te vormen. In Beekbergen, Loenen en Eerbeek heeft men reeds een begin gemaakt. Op de stichtingsvergadering in Klarenbeek zijn verschillende belangwekkende onderwerpen naar voren gekomen. In het algemeen gold de belangstelling de historie van de betrokken streek. En dit gaf dan ook de stoot tot de oprichting van onze vereniging.

Daarnaast is er belangstelling voor de geschiedenis van bijv. boerderijen, oude kerken, molens, etc.

Het begin, zouden wij kunnen zeggen, is bij de prae-historie. Waartoe dit kan leiden zag ik onlangs bij iemand, die een schitterende verzameling stenen aangelegd had. Ik kwam daar voor een oude foto van Loenen en het was voor mij een openbaring toen ik een prachtige verzameling zag. Zo weet je nooit waar je tegen aan loopt! Onwillekeurig bekruipt je de lust ook zo iets te beginnen. Maar men zij voorzichtig! "In der Beschränkung zeigt sich der Meister", om het maar eens niet in het Nederlands te zeggen.

Heeft men eenmaal een keuze gemaakt, dan kan men zich in het betreffende onderwerp specialiseren. Ik noem er nog enkele: oude ansichten, genealogie, heraldiek, topografie, ambachten, dialecten. Van sommige van deze onderwerpen bestaan afzonderlijke verenigingen. In de bibliotheek te Loenen is een apart hoekje met boeken hierover, die voor onze leden ter inzage zijn. Inlichtingen hierover bij het Bestuur.

U ziet het, het Bestuur zit niet stil. Het rekent daarbij op de medewerking van de leden. Deze bestaat niet alleen in de zelfwerkzaamheid maar ook in de propaganda, die zij kunnen maken voor de vereniging door het aanwerven van nieuwe leden. Het Bestuur is erin geslaagd een nieuwe voorzitter aan te trekken, die wij u in de herfstvergadering hopen voor te stellen. Onder zijn bekwame leiding zien wij de toekomst met vertrouwen tegemoet.

J.W. Schut/

Monumentencommissie.

Zoals u wellicht bekend zal zijn bestaat het voornemen in de gemeente te komen tot het vaststellen van een gemeentelijke monumentenlijst. Voor plaatsing op die gemeentelijke lijst komen in aanmerking objecten die uit een oogpunt van cultuur of historie van waarde zijn en deswege beschermd moeten worden, doch van rijkswege niet van zodanige betekenis worden geacht dat zij in aanmerking zouden komen voor inschrijving op de monumentenlijst van het rijk.

De gemeenteraad besloot daartoe op 2 september 1976 een " Monumentenverordening Apeldoorn " in het leven te roepen. Deze verordening voorziet in de instelling van een monumentencommissie. De taak van die commissie kan als volgt worden omschreven: " Het op verzoek of eigener beweging voorlichten en adviseren van de raad en/of van burgemeester en wethouders ten aanzien van : a. de uitvoering van de verordening; b. al datgene wat in het belang van de gemeentelijke monumentenzorg is ".

Bij raadsbesluit van 2 juni jl. is de commissie als volgt samengesteld:

- Mevr. Ir. C. Baas, hoofd van de hoofdafdeling bouwkunde en volkshuisvesting van de dienst der gemeentewerken van deze gemeente;
- de heer Ir. P.L. v.d. Heuvel, hoofd van de hoofdafdeling bouw- en woningtoezicht van genoemde dienst als plaatsvervangend lid voor mevr. Ir. C. Baas.
- de heer R. van Gerrevink als vertegenwoordiger van de plaatselijke bevolking;
- de heer R. Donker, architect BNA, als vertegenwoordiger van de plaatselijke architecten;
- de heer H. Mooibroek als vertegenwoordiger van de Gelderse Monumentencommissie;
- de heer J. de Mol, conservator van museum Moerman.

Tot secretaris van de commissie is aangewezen de heer W. Silfhout, ambtenaar op de secretarie-afdeling openbare werken en ruimtelijke ordening. De installatie van de commissie heeft plaatsgevonden door de burgemeester op woensdag 24 augustus 1977 om 14.00 uur in het Stads-kantoor. Onze vereniging ontving een uitnodiging en vaardigde een tweetal bestuursleden af.

K. de Boer

Beekbergen

De leden in Beekbergen zijn een avond bij elkaar geweest om te bespreken wat zoal gedaan kan worden in en rond het dorp. Als eerste kwam naar voren dat het wenselijk is contact op te nemen met de aannemer die straks nieuwbouw gaat plegen op de plaats waar Huize Elim afgebroken is. Verwacht wordt dat tijdens graafwerkzaamheden op die plaats waar vroeger het kerkhof was bepaalde dingen te voorschijn kunnen komen. Het terrein is gelegen tegenover de toren van de hervormde dorpskerk en is omgeven door de Dorpsstraat en de Kerkweg. Zodra de aannemer bekend is zal contact met hem opgenomen worden.

Mogelijkheden werden besproken om een van de molens in ere te herstellen. Naast de Tullekensmolen en de Gasthuismolen is er de Ruitersmolen die gelegen is achter Ruiterserve. Dit buiten is recent in handen gekomen van de Beekbergense Stichting het Hoogeland. Een verzoek aan de gemeente de oude molen, waarvan nog verschillende onderdelen ter plaatse aanwezig zijn, op de plaatselijke monumentenlijst te plaatsen, was een advies van de Gelderse molencommissaris, die op uitnodiging van de heer J.W. Schut een bezoek bracht. Het voorstel is bij B & W van Apeldoorn gedeponneerd, die toezegde zodra de monumentencommissie geïnstalleerd is, deze zaak ook bekeken wordt. De verlangens zijn ook bij het bestuur van het Hoogeland gedeponneerd, die op dit moment onvoldoende geldmiddelen heeft om het helemaal zelf te gaan doen.

Er is een werkgroep gevormd bestaande uit mevrouw Bruin, de heer Julien en van Zuuren, die samen met mevrouw Frings, alsmede de heer Wolters, de mogelijkheid gaat bekijken in hoeverre het mogelijk is in de toekomst de geschiedenis van het dorp op papier te krijgen en zo mogelijk uit te gaan geven. Het blijkt niet zo eenvoudig. De heer Wolters is bereid hetgeen hij reeds op schrift heeft staan, en voor zover zich dat er voor leent, beschikbaar te stellen, zodat begonnen kan worden per afgerond onderwerp een eenvoudig stencil uit te geven. Eerst voor de leden en later als daar behoefte aan blijkt te bestaan voor iedereen. Uit de meerdere opbrengst kan zonodig een fonds gevormd worden die een officiële geschiedenisuitgave van het dorp Beekbergen mede mogelijk moet maken. Eerst gaat men zich bezig houden met Het Beekberger Woud, terwijl daarna het Spelderholt aan de beurt komt.

K. de Boer.

Een formidabel succes in Brummen !

Naar aanleiding van een krantenartikel in het Zutphens Dagblad en het Brummens Weekblad gaven zich drie nieuwe leden op bij ondergetekende.

Om nog wat meer aan de weg te timmeren, werd deelgenomen aan de jaarlijkse verenigingsbraderie op woensdag 22 juni 1977. Door het fraaie weer en de enorme belangstelling werd onze deelname een groot succes. Door middel van allerlei voorwerpen uit mijn eigen verzameling en tevens door foto's en opschriften werden de verschillende facetten van ons verenigingswerk in beeld gebracht. Mijn vrouw en ik stonden in oude klederdracht achter de stand en het geheel trok veel kijkers en vragers.

We zagen kans om op deze avond 7 nieuwe leden in te schrijven. Bovendien bracht de verkoop van hoofijzers en vergrotingen van een oude dorpsfoto - Hotel 't Kromhout - nog een batig saldo op voor de verenigingskas. Een jury gevormd door de plaatselijke pers beoordeelde de ongeveer 35 stands op originaliteit wat betreft de verenigingspresentatie. Er waren drie prijzen en wij kregen de tweede prijs toegewezen.

De nieuwe leden zijn :

Fam. W.H. Wessels, Arnhemsestraat 37, gezinslidmaatschap
De heer H.F.W. Snoeren, Sperwerstraat 49
de heer P.H.L. Willemsens, Stationsweg 7
de heer C.P. Homans, Oude Eerbeekseweg 2,
de heer J.H. Giesselbach, Jhr. R. de Beerenbrouckstraat 6,
de heer M. van Breda, Gruttostraat 31
de heer J. Best, Zutphensestraat 53,
de heer G. Gouwstra, Troelstraalaan 28
de heer H. Dwars, Zegerijstraat 6,
mevrouw J.S. Schwartz- van Coehoorn van Sminia, Cromhoutstraat 10
allen te Brummen.

Tot zover het nieuws van de nieuwe afdeling Brummen waar voor als bestuurslid optreedt : de heer H. Phielix, Meengatstraat 108
telf. 05756-2068.

Nieuws van afdeling Eerbeek.

Excursie:

Op maandag 20 juni zijn wij op excursie geweest naar de zandafgraving nabij " de Groenendaal ". De tocht werd per fiets gemaakt. Doel was om wat meer te weten te komen over de opbouw van de diverse bodemlagen en het zoeken naar de zgn. klapperstenen. Deze werden vroeger gewonnen en gebruikt voor het vervaardigen van ijzer. Hoewel de oogst èèn klapsteen niet zo groot was, was het geheel een interessant en ook gezellig geheel.

Het ligt in de bedoeling om in september nog een keer naar Voorst te gaan om hier eninge grafheuvels te gaan bekijken.

Geschiedenis onderzoek ect.

Na een voorlopige bespreking zullen we nog een avond organiseren om verdere afspraken te maken over de werkwijze van onze afdeling.

- : Wie gaat wat doen ?
- : Hoe moet je een onderzoek aanpakken ?
- : Waar kun je terecht, ect.

Nadere mededelingen worden nog aan de leden verstrekt.

B. Derksen

Klarenbeek

Helaas kunnen de leden uit Klarenbeek nu nog geen werkgroep vormen om een plaatselijk geschiedkundig onderwerp te onderzoeken. Men wil wel persoonlijk boeken, landkaarten, geslachtsregisters e.d. bestuderen. Om van de nog weinig bekende ontwikkelingsgeschiedenis van onze omgeving meer te weten. Klarenbeek na ± 1750 is bij enkele leden en niet leden bekend. Dhr. A.W. Driessen, Schatbergerstraat 160, Lichtenvoorde heeft in de historie al een "gegrasduind". Hij kan u zeker op weg helpen bij uw studie. Van Klarenbeeks' geschiedenis voor 1750 is nog weinig bekend. We weten wel dat gronden aan de Voorsterkant van Klarenbeek (Oudhuizerstraat) vroeger (± 1000) eigendom waren van het St. Salvatorklooster te Prüm. Deze plaats ligt in de Eifel (Dld) Dit Benediktijner klooster werd gesticht in 721 door een Frankische edelvrouw Bertrada en haar zoon Graaf von Laon. Naast bezittingen in Duitsland en Nederland had het klooster ook gronden in Frankrijk. Boeken over de Nederlandse bezittingen van de St. Salvator kunt u lenen bij de Atheneumbibliotheek, Kloosterstraat 7, te Deventer. U kunt daar kosteloos boeken inzien en voor een bepaalde tijd meenemen. Enkele belangrijke werken zijn :
De Leen-, keurigmedige en tynsgoederen van de St. Salvator Abdij te Prüm in Gelderland- door A.J. Maris.
De Hof te Voorst- door L.A.J.W. baron Sloet tot de Beele in Verhandelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen deel 3.

Ook voor andere plaatselijk regio geschiedkundige onderwerpen ligt in deze bibliotheek voldoende literatuur. Wanneer u weinig mogelijkheden hebt om deze boeken te halen, wil ik er graag zorg voor dragen. Van een onzer leden hoorde ik, dat men namen van mensen in Gelderland uit het tijdvan 1600 t.m. 1800 nazoecken. Voor informatie op dit gebied moet u zijn bij het Rijksarchief, Koningsweg 13 c te Schaarsbergen of het Rijksarchief, Markt 1 te Arnhem. Wanneer u van deze informatie meer wilt weten of u wilt het aanvullen, dan hoor ik dat graag. Als het zelfs aanleiding geeft tot een kleine zelfstudie, dan verwachten we graag een geschreven stukje voor ons volgende blad.

G. Buitenhuis

Nieuws van de mensen uit Loenen.

Op een op 6 juni j.l. in het jeugdhuis gehouden bijeenkomst van de oudheidkundige vereniging "de Marke" afdeling Loenen, die door vele enthousiaste leden werd bijgewoond, is gebleken dat er zich reeds meerdere personen met oudheidkundige onderzoekingen op verschillende gebieden bezig houden.

Na een geanimeerde discussie kon er daarom al spoedig tot het vormen van werkgroepen worden overgegaan.

Met name noemen we genealogie, het verzamelen van verschillende gegevens, over boerderijen, het uitzoeken van de herkomst van streeknamen, daarnaast het navorsen van de gegevens van de r.k. kerk en haar omgeving en tenslotte de algemeen historische naspeuringen.

Het spreekt natuurlijk vanzelf dat meerdere leden ook voor meerdere werkgroepen gegevens kunnen inbrengen. Daarnaast zijn er ook buiten de hiervoor genoemde ook nog andere gebieden waarop men zijn of haar hobby kan uitleven. Ook de leden die op deze avond niet aanwezig konden zijn kunnen zich met deze groepen in verbinding stellen en daarbij hun ervaringen en kennis inbrengen. Verdere besluiten zullen in deze en de komende mededelingenbladen bekend worden gemaakt.

Besloten is voorts de gevonden resultaten te verzamelen en in een nog nader te bepalen plaats te registreren of op te bergen.

In Loenen werden de navolgende werkgroepen gevormd:

Genealogie: de heren H. Berends, S.Th. Kruitbosch en J.H. Spoelstra.

Boerderijen: de heren E.S. van Dijk, F. Havekes, de heer en mevrouw Ubbels en de heer J.C. van de Veur.

Streeknamen: de heer H. Berends en de heer W. Klomp.

R.K. Kerkgeschiedenis: de heer F.F.J. Timmen

Algemene Historie: de heer J. van Deelen, R. Husen, J.S. Kok, J.M. Witteveen en J.M. van Oorspronk

Als gast was aanwezig de heer L.J. Buitenhuis uit Eerbeek.

De heer J.A. Kok heeft veel oude nummers van het blad de Gelderlander ter inzage. Daarnaast heeft de heer H. Berends ter inzage de volledige verslagen over de processen die gevoerd zijn over de marktgronden.

J.M. van Oorspronk te Loenen.

Onze eerste lezing is op 15 september

Donderdagavond 15 september a.s. houden we onze eerste lezing en rondleiding. De mensen in Eerbeek hebben een avond weten te beleggen met als gast de bekende heer M.W.H. de Weerd, die als thema voor zijn lezing gekozen heeft "Wankelend evangelie in het grensland." Hij zal het voornamelijk met ons gaan hebben over het leven en werken van de eerste evangeliepredikers in onze IJsselstreek rond de achtste eeuw.

Plaats van samenkomst is de zaal naast de Korenmolen in Eerbeek. De aanvang is acht uur. Probeer zonedig vanuit de verschillende plaatsen aanwezig te zijn en het vervoer wat te coördineren! We rekenen op een grote opkomst.

Monumenten in Apeldoorn

Van deze brochure zijn nog enkele exemplaren voorhanden. In het met foto's verluchte boekje staan de 26 monumenten in en rond Apeldoorn en haar dorpen. Een heleboel leden hebben de brochure inmiddels in hun bezit. Als u fl. 2,50 aan de penningmeester overmaakt krijgt u het thuis gestuurd.

Contributie

Het grootste deel van de leden maakten hun contributie voor dit jaar over. Voor 1977 bedraagt deze fl. 15,--. Gezinslidmaatschappen, zo besloot de ledenvergadering, gaan fl. 25,-- kosten. Die dat nog niet deden verzoeken wij beleefd de contributie over te maken aan: Amrobank Beekbergen, rek. nr. 43.70.63.763. Het gironummer van de bank is 83 75 70. Nieuwe leden kunnen zich op deze manier ook het gemakkelijkst aanmelden.

K. de Boer.

Het Gelders Oudheidkundig Contactbericht verschijnt 4 x per jaar als orgaan van de Stichting Contact van Gelderse Oudheidkundige Verenigingen en Musea.

Het blad bevat een aantal zorgvuldig samengestelde rubrieken betreffende activiteiten op het gebied van geschiedenis en oudheidkunde, alsmede geïllustreerde artikelen over deze onderwerpen. Het geeft uitgebreide informatie over de musea in Gelderland en over tentoonstellingen op historisch gebied. In een speciale rubriek worden mededelingen gedaan betreffende de beoefening der archeologie in Gelderland.

Ten dienste van de plaatselijke historici worden voortdurend titels gepubliceerd van artikelen over lokale en regionale geschiedenis in kranten en tijdschriften.

Het Gelders Oudheidkundig Contactbericht

is onmisbaar voor belangstellenden in de historie van Gelderland in het algemeen en die van streek en plaats in het bijzonder.

De Stichting Contact van Gelderse Oudheidkundige Verenigingen en Musea stelt zich ten doel organiserend, stimulerend en adviserend te werken voor de oudheidkundige organisaties in Gelderland en voor die op verwant gebied en de beoefening der geschiedenis in Gelderland te bevorderen.

Het Gelders Oudheidkundig Contactbericht heeft ca. 1500 abonnées en telt tenminste 32 pagina's per aflevering. De abonnementsprijs bedraagt slechts ~~f10,00~~ f10,00 per jaar, bij vooruitbetaling te voldoen door overmaking op postrekening 23 95 971 t.n.v. de Stichting Contact van Gelderse Oudheidkundige Verenigingen en Musea, Hogestraat 7, Dieren. Tel.: 08330-4692.